

Szerkesztőségi iroda:
Főter. Sat.-Ferenziek háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
Égész évre . . . . . 4 Ft
Fél évre . . . . . 2 Ft
Negyed évre . . . . . 1 Ft
Egyes szám 10 hr.

Hirdetések meg előfizetéseik:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bőcsen:
Schalek H., Dukacs M., Oppelt A.,
Dauke G. L. és társánál és Herndl
Brühen: Stern M.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendők az előfizetési díjak
nyitlerek és hirdetések.
Hirdetések jutányosan szedveitának

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tiszti öngyógyító szövetkezet”, a „Csaktornyai táboriépítész”, a „Muraközi táboriépítész” az „Alsó-Muraközi-Táboriépítész” és „Öngyógyító-szövetkezet” s a Muraköz-hegyvidéki özművelődési „Önközpont” hivatalos közlönye.

Nyitlér példány 10 kr.

A magyar fürdőkről.

Évről-évre felhangzik a panasz a magyar fürdők ellen, hogy drágák s e mellett nem nyújtanak oly kényelmet és előnyöket, mint a külföldiek, viszont a hazai fürdőtulajdonosok évről-évre megújítják vádjait a közönség ellen, hogy a hazai fürdőket mellőzik, külföldre járnak külföldi fürdőkben pazarul költenek, míg a hazaiak csak a hulladék morzsa jut, amiből meg sem élhetnek, nemhogy a korral haladni, a külfölddel versenyezni tudnának.

A kérdés nem csekély fontosságú, mert gyógyászati és egészségügyi viszonyaink fejlődésével szoros kapcsolatban áll; s ha tekintetbe vesszük, hogy fürdőző közönségünk révén tényleg százezrek vonatnak el a hazai forgalomtól és vándorolnak külföldi fürdőkbe, nemzetgazdasági tekintetben is életbevágó fontosságú. Hol állának ma már hazai gyógyhelyeink, ha a külföldi fürdőkben magyar emberek által évenként elköltött összegnek csak egy tizedrésze is idehaza maradna? S vajon nem hazafias dolgot cselekedné-e, aki a közönség és a fürdők közötti differenciákat kiegyenlítve, a magyar közönséget visszahódítaná a külföldtől a hazai fürdőkhez?

Legtávolabból sem érzem magamat hivattottnak az egyesek erejét túlszárnyaló feladat véghezvitelére, de helyén valónak és üdvösnek vélem személyes tapasztalataim alapján e kérdéssel most, a fürdő-évad közlekedésével kissé foglalkozni s a tényleges viszonyok megvilágítása által a helyzetet tiszt-

lázni. És nem átalom már most kijelenteni, hogy indokolt meggyőződésem szerint a közönség panasza a magyar fürdők ellen csupán a kültöletet kedvelő hazafiatlan tettök leplezetésére szolgál, míg a fürdőtulajdonosok panasza jogos alapon nyugszik mert ha nincs közönség, mely a fürdőt látogatja, tehát ha nincs jövedelem hogy lehessen annak emelkedését, virágzását várni?

De beszéljenek a tények. Tavaly orvosi ajánlatra Koritniczát, a lipitómegyei Kárpátoknak e vadregényes fekvésű gyógyhelyét kerestem fel, hogy makacs gyomor-bajom ellen gyógyulást találjak.

Augusztus közepe után, verőfényes napon indultam el a fővárosból s a fürdőben nagy meglepetésemre hűvös, zúzó, hideg idő fogadott. Volt is riadalom a vendégek közt. Legnagyobb része azonban csomagolt s a kapufélfától bucsuzva ott hagyta a fürdőt. Már magam is követni akartam példájukat, de egy-két ismerősöm visszatartott és szerencsémre, mert pár nap múlva kiderült s a kevesek, kik az időjárásnak egy véletlen szeszélyétől nem riadtunk meg, egész szeptember hónapot át a legderültebb verőfényes napokat élveztek s a kitünő hatású gyógyvizet és a gyógyulást eredményezték.

A fent leirt esetre vonatkozólag ott időzőselem folyamán kérdélt intéztem a fürdőderék orvosához, Ormay József dr.-hoz, aki azzal a felvilágosítással lepelt meg, hogy véletlen és ritka időjárás csak megelőzte

pár nappal azt, ami szeptember elején ugyanis bekövetkezett volna, t. i. hogy a közönség tömegeid ott hagyja a fürdőt.

Az évad a hazai fürdők legtöbbjénél május közepétől szeptember végéig tart. A koritniczai fürdőkönnyben lapozgatva, azt tapasztaltam, hogy május és június hónapokban csak nagyon gyéren érkeznek a vendégek, július elején élénkül a látogatottság, de csak a hó közepe felé éri el a „haut saison” magaslátát, mely bezárólag a hó végéig tart. Azután megint egy havi vegetálás következik és szeptember elején elmegy az utolsó vendég is: vége a szezonnak.

Már most tessék jó lélekkel megítélni, hogy két három, vagy legfeljebb négy hétig tartó szezonnal hogy lehessen hazai fürdőinknek prosperálni? Hiszen másod-, sőt harmadrangú kültöldi fürdőkben az első, vagy utolsó szezoni vendégeinek száma jóval meghaladja a legelső fürdőink egész évadbeli látogatottságát. E szerint a magyar fürdőknek nincs is első s utószezonja s csupán ama júliusi pár hétre vannak utalva, midőn a nagy városok lakossága a kánikula forróság elől oda menekül. Hogy lehessen ily rövid idő alatt a fürdőtulajdonosoknak az évad tetemes költségeit behozni s befektetett tőkájuk legcsekélyebb kamatozását biztosítani? Valóban el kell ismernünk, hogy ily viszonyok közt ez lehetetlen s e tekintetben indokolt a panasz a magyar közönség indíciájára iránt.

Pedig hát senki sem mondhatja, hogy nincsenek kitünő gyógyhatású fürdők, mert beismert dolog, hogy a világnak egy

A „Muraköz” tározója.

Nósz Kotyogi János és fia Ábrahám.

IRTA: SPINDLER GYULA.

Van az Alföldön egy halatlan tóval körülvett város, melyben laknak rédemtus és nem rédemtus emberek.

Hogy mi az a rédemtus ember, azt egy boldogult ismerősöm így definiálta a sopróni németnek: „Nimur cu fuz semper huszik und piszi nádjus.” Aki ebből meg nem érti, hogy micsoda? hát tulajdonképen az vigasztalja magát a sopróni némettel, ki szintén nem birt ezen meghatározás után tiszta fogalommal, azonban bölcs képet vágott hozzá s azt mondta: „Um, szó isz di kikit, ject vász i son!”

Mondom tehát, laknak azon városban rédemtus és nem rédemtus emberek. Az első közt való volt Nósz Kotyogi János nemzetes uram is.

Hogy miért hívták esen nemzetes urat Nósz Kotyogi Jánosnak, megmondom.

János gazda ugyanis tehető ember lévén, szerettét volna megnevesedni; de ezen tisztesség bölcsére sem hadi, sem polgári érdemjei nem valának, hogy ezek alapján remélhette volna jobb

ágha beoltását. Gondolt tehát egyet, s elment tál a Danára, ott felmotoszt egy boeokros nemes familiát, melynek neve szintén Kotyogi volt, fizetett 110 rénes forintot vá tézédulában, s ki publikáltatta magát annak rendi-módja szerint. Lett ekképen nemes, nemzetes és vitélő Kotyogi János.

Hanem még ezzel nincs megfjeve, hogy a Nósz miképen került neve elébe?

Kotyogi János olvasván egyszer valami könyvet, abban látta, miszerint egy czikk úgy kezdődik: „Nos Ferdinandus I-mus stb.” s ebből azt következtette: ha az a nemzetes Ferdinandus úr — ki csak nem különb nemes ember mint ő, — neve elébe teheti a Nósz, — mely magyarul bizonyosan azt teszi; j nemes, mert N-nel kezdődik, — akkor már csak ő is oda fogja ezután mondani; ennek okáért, ha kérdezte valaki, hogy hívják, zápfőgára fogta a makrapipát s mellére ütve, mondta becsületes nevét ekképen: nemes, nemzetes és vitélő Nósz Kotyogi János.

Ezen becsületes rédemtusnak volt egy egyetlen fia, ki a szent keresztységben Ábrahám névre lett szert, atya ura akaratóból, ki így okoskodott:

— Ezt a gyereket azért kereszteltem Ábrahám patriárcha nevére, mert pappá kell neki lenni; ez a fiát fiskálisnak taníttatja, így aztán kész lesz az úri familia; mert én nem azért vettem a nemességet, hogy ivadékom gubában járó ember legyen...

Ami deakiskola volt helyben, azon végig porolták Ábrahámot, oly annyira, hogy bevégzésén a retorikát, a kék posztó magyar nadrág bizonyos helyen oly infámisán kikopott, miszerint lemondott eddigi hű szolgálatairól s újjal kellett fölcserelelni, mely már koránsem volt zsinóros, hanem mindenütt egyenlő bőségti pantallón; s rövid mándit is kaputrok váltotta föl, s öszel ezen tisztességes öltözetben szállította el fiát Nósz Kotyogi János Keeskemétre, hogy csináljanak belőle papot.

Jó szándék nem hiányzott a professor urak részéről, hanem egy bökkenő volt a dologban. Még akkor nem volt föltalálva a híres norimbergai lölcser, melylyel az ész az ember fejébe lehetett volna szállítani; s miután Ábrahám fejébe semminemű forsonpon nem tudott bejutni a tudomány, begyepesedett ez akképen, mint a járatalan ut, s négy év elteltevel azt mondta a professor úr Ábrahámnak: „Ön barátom egy czéltvesszettel halandó, kinek oklézsiájában, — ha a ugyan valaha kapna ilyet, — elkarhoznék a legkegyesebb hívó is, — s hogy annyit árthatlan embert megkiméljen a pokol kínjától, nagy szolgálatot teend a hazának, ha Cincinnatusként megfogja az eke szarvát.

Nem tudom, Cincinnatus példája bürölte-e el Ábrahámot, eteg az hozzá, hogy ő beírte ezen szóbeli elutasítással, s irásban soha nem kérte ki a kecskeméti kollégiumtól, melynek termeit négy évig söpörte csupa passzióból, vagy

országa sem oly gazdag gyógyforrásokban, mint épen Magyarország.

Azt is állítják, hogy a hazai fürdők nagyon drágák Megengedem, mert a fentebb elmondottaknál fogva indokoltak tartom, ha a tulajdonosok a rövid főszaisban „felemelt árákkal” igyekeznek a veszteséget elküldni. Azonban jó lélekkel mondhatom, hogy én mindentől ezt sem tapasztaltam.

Klimatikus és pénzügyi viszonyok tehát egyaránt ajánlják, hogy különösen köztársasági osztályunk és hivatalnokaink az eddig teljesen mellőzött elő- és utószaisont jövőre czélszerűbben felhasználják, amennyiben így csekélyebb költséggel egészségök helyreállítását körül nagyobb eredményeket érhetnek el.

Ha majd a magyar fürdőknek is ilyen módon szépen látogatott elő és utószaisonjai lesznek, akkor bizonyára ama hiányok legutolsói is megszűnnek, melyek még panasza okot szolgáltatnak, s akkor fürdőink a betegeknek oly ayslumai, a nyári elite társaságnak oly gőcpontjai lesznek, mint akár Ischl, Marienbad, Karlsbad, Ems, Radegund stb.

S hogy ezt elérhessük, csak közönségünkönl függ. Ránk nézve széleskörösen megnyugtató öntudat volna, ha e csekély összeg által eme mindkét részről kívánatos kedvezőbb viszonyok mielőbbi bekövetkezését előmozdítanunk sikerült volna.

Sz.

Muraköz multjából

XVI.

Belicza. — Turnicsa (Bottornya).

| Egy pálosnak 1750-ben történt fejjegyzései nyomán.

Elhagyván Mura szigetének alsó részét a Ternava patakon, valamint Paistuba mocsáron, amely nem ingoványos, hanem homokos, átmenvén és észak felé fordulván, mintegy egy óra járásnyira a plébánia

tán azért, hogy ragadjon rá egy kis iskolai por. Ragadt is, de csak a kaputokra, melyet kinőtt Ábrahám annyira, hogy ujjai csak könyökig fedezték keze szarát; a pantallon is megrövidült, csak pipaszára nőtt meg oly hosszúra, hogy ha a szájába fogta, nem bírta körmével lenyomni a paraszt jöfőle meccezi pipájában.

Ezen tudományal megakodva, meglógatta pantallonos labzárait, melyek vivék őt haza a szálló karokba.

— Hat megjöttél? — Kérdé Nősz Kotyogi János a vándorlásból megtért tudóst.

— Látja kegyelmed, különben nem volnék itt.

— Ez okosan volt mondva. Hat kitanultad az iskolát?

— Ki bizony!

Eddig tartott az examen s Nősz Kotyogi János Ábrahámot tartotta a hét görög bölcsék — nyolczadikának...

Eltelt egy estendő s Nősz Kotyogi János gondolt egyet.

— Fiam, nincs asszony a háznál!

— Itt a Z-uska! — Felelt Ábrahám, a szolgálorra czelovak.

— Nem asszonyi állat, fiam, hanem asszony — Ugy! — gondolta rá Ábrahám.

Kis szünet után, mely alatt lenyomkodta az öreg pipájában a hamut, így szólott ismét:

— Fiam!

— No! —

— Tan meg is házasodhatnál már te, vagy mi?

— Már mint én? — kérdeste Ábrahám, elvigyorogva magát, jelentvén, miszerint nem épen idegen a dologtól.

(Folytatás köv.)

épülettel és templommal ellátott Belicza faluba értünk.

A templom alapjától fogva diszes alakban épült 1720-ik évben Szűz Mária menyemenetelének szentelve. — 1730-ban pedig egyéb szükségeken kívül két új mellékollárral fe diszítelt. — 1739-ben alapjától fogva felépített az új sekrestye, fölötté a legdiszesebb Oratoriummal, az oltárok pedig ismét egygyel — Szent-Keresztnek keresztelve — szaporítottak, nemkülönb az ablakok telemesen megnagyobbítottak úgy annyira, hogy a templomnak kívüli népi is, köröskörül azokon az áldozó papot megláthatja.

A templomnak csak is egy hiánya van, amennyiben tornya nincsen, amely ha egyszer majd megleend, nem csak a templom, de egyáltalán egész környezetének díszül fog szolgálni.

A plébánia-hivatalt igen tiszteletre méltó, tudományos és valamint barátságos, úgy vendégszerető, főtisztelendő Antolchich György, — különben apostoli főjegyző is — teljes odaadással vezeti már mintegy 21 éven át.

Fiók gyanánt tartozik Beliczához még Gardinovecz, amely valaha nemes Repich László és Valentin birtokához tartozott, továbbá Domasinecz, Novákovecz és Dekánovecz — amely nem ritkán a törökök általi betörésnek hűségesen ellentállt.

Az utóbbiban egy fiók templom is van, amelynek építési korszaka nem vala kipuhatolható, — különben Mindenszentek tiszteletére lett felépítve.

Hogy Felső-Muraköz egész kiterjedésében megismerjük, minkelelte a hegyek közti vidékére vonulunk, éjszaki irányban egész a Muráji haladva, mintegy egy órai távolságra szemlélhető egykori Turnicsa (ma Bottornya) nevű kastély romjai szomszédosságában hasonlevő város, elég kényelmes plébániai lakkal és nagyobb kiterjedésű, csinosan feldíszített templommal és a benne levő Szűz Mária képevel.

A plébánosi teendőit végzi az 1750-ik évben oda kinevezett — muraközi születésű, noha korára nézve még fiatal, de különösen tudományos, — erkölcsös és hivatalosa keretében fáradhatlan fő Peross György.

Mint főlközségek tartoznak hozzá: Ferketinecz, Miklavecz, Krisovecz és Szivicza.

A turnicsai kastélyt illetőleg megjegyzendő, hogy annak romjai a plébánia-lak társzomszédosságában, azon árkokkal együtt, melyek közt építve volt, szemlélhetők; és állítólag a kastélyt a fenn említett községekkel együtt a Batthyányi grófi család tulajdonához tartozván, 1644. évben Batthyányi Ádám által Zrínyi Péter grófnak bizonyos pénzösszegért kiváltható zálogul átadott.

Hogy a fenti kastély az említett községekkel együtt valaha a Batthyányi család tulajdona volt, következtethetni Batthyányi leírásából is, aki felele ekként nyilatkozik: „Hogy a Mura Dráva közti felszigetbe Kanizsáról jövő törökök gyakran betörték, már említve volt, de ama résszel nem lévén meglegedve, Batthyányi Ádám birtokába is igen gyakran prédálásokat vittek véghez.

Hogy azonban a kastély mely időben vált rommá? bizonytalan, legtöbbször tudni vélik, hogy ugyanazon évben lett azzá, amelyben Új-Zrínius is szétludalt. — Ugyanazon nézetben látszik lenni Bretius is, midőn 1664. évben Új-Zrínyi várnak ve-

szedelmeről értekezvén, ekként nyilatkozik: „A török vezér, miután Új Zrínyi várát teljesen kipusztítva, egészen széthányatta, kedvet kapván osztrák tartományokba beharogni, az útközbeni várakat, nehogy visszamete alkalmával akadályul szolgáljanak, mind szétrontotta.

A fentebbieken kívül megemlítendő még miszerint 1650. évben Légrádon a törökökkel azon béke megkötött, amelyről már előzetesen bővebben volt szó.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Gyászhir. Lapunk szerkesztőjét és családját súlyos csapás érte. Szép és kedves fiokat a másfél éves kis Tibort, a könyörtelen halál f. hó 9-én reggel fél 5 órakor kiragadta szerető szülői és testvérei köréből. A kis ártatlan a hőkhurutnak — melyhez még fogzás is járult — esett áldozatul Legyen emléke örökké áldott!

— Köszönetnyilvánítás. Azon t. barátaim és ismerős im, akik a mintek ért nagy csapat részvétükkel igyekeztek enyhíteni, fogadják e helyen őszinte köszönetünket! Margitai József és családja.

— A csáktornyai túzóltó egylet f. hó 8-án tartott gyűlést Cvetkovic Antal, eddigi szivattyús szakaszparancsnok, alparancsnokká választott meg.

— A zalamegyei általános tanítói testület központi választmánya leguőbb tartott ülésében végleg határozott az ezidei közgyűlést illetőleg, annak határidejét, a muraközi tanítói kör választmányának javaslatától elterőleg, augusztus utolsó napjaira tűzvéni ki. E közgyűlés, mint már lapunkban jelezte volt, Csáktornyan fog megtartani.

— Hymen. Baumann Zsigmond, a csáktornyai Hirschmann czég könyvvezetője, a napokban jegyezte el Weisz Karolina kisasszonyt főfokról.

— A műkedvelő szini előadás, mely f. hó 14-én lett volna megtartandó, a tagok négy nőtágját ért gyász miatt, egyelőre bizonytalan időre, elhalasztott.

— Új lap. Alsó-Lendva és Alsó-Lendva vidékén cimen lapot szándékoznak megindítani, amely a vidék közművelőési, közgazdasági stb. érdekeit lesz hivatva előmozdítani. Szerkesztője halomás szerint Pataky Kálmán polg. iskolai tanár lesz. Gratulálunk Alsó-Lendva haladásához!

— Halálozás. Epstein Alajosné szül. Neuwirth Matild, Neuwirth Mór helybeli kereskedő leánya, f. hó 10-én néhány napi súlyos betegség folytán 28 éves korában elhunyt Bécsben, Temetése f. hó 12-én volt. Béke hamvaira!

— Betöréses lopás. A mult hét egyik éjjelen vakmerő betörők a csáktornyai vasuti állomás közelébe eső, uznyezett Barakka koresma pinceszéjébe hatoltak s onnan különösen ruhaneműt, mintegy 29 ft értékben, tolvajoltak el. A tettesek egyike már meg is került Malakóczy György, felső-kraljeveczi lakos személyében.

— Eltűnt. Márczius Mihály csáktornyai iparos 12 éves Henrik nevű fia m. hó 25-ikén a szülői házától eltávozott s azóta nyomtalanul eltűnt. Az aggódo szülők felkérlik mindazokat, kik netalán tudomással bírnak a fiu hol'été felől, hogy azt velük tudatni sziveskedjenek.

— Időjárás. és gazdasági viszonyaink ápril hó 5-től egész ápril hó 11-ig bezárólag Majdnem az egész hét állandóan borult, hők enyhe, hol hűvösebb és néhány csendes eső napokból állván, a talajnak nedvesebb mivolta, a megkezdett mezei

poldan splošni bik je bezal po kurzi strašno tuč. Ali je bilo najstrašneše borenje krotkoga pivara sa divjom nekakvom zverjom, koju kakki strahoviti dogodjaj moram pripovedati.

Tuliko već znamo, da je Vendelina vsaki večer divji nekakov duh pohađal, kojega je on navadno s kapom poklopil, da se vu jutro šujim ogleda; gda pak je v jutro kapu zdigel nikaj je pod njom ne nasel, zvua gliboke i temne jame . . . Jeden popoldan prav si 'e glavu trl od skrovnosti gliboke jame kad no mu se pričini kak da bi negdo bosonog okolo kolibe hodil još je i šeptanje čul . . . Slušal je i prislušaval, i za malo vremena pričiniilo mu se je kak da bi mistična jama razgovarjati hotela. Negda je i dihanje čul. Vse večše zdihavanje, kopsnje i kihanje vse glasneše. Vendelin je drhtal kak topolovo listje. Na koncu hah! — strašna jedna glava — dva vuha dva — oka — krvavi jezik — oštri zubi se se pokazali. Jeden čas i evo je, izkoči iz jame strašna nekakva zamazana zver strahovita zver hrčica.

(Dalje sledi)

KAJ JE NOVOGA?

Naslednik Savanuu Józsia.

Žandari iz Gelse imali su ovih danov dober lov vu habotskoj šumi. Najglasovitšega i najstrašnešega pajdaša Savanuu Jozsievoga — Venczel Mihajla vlovili su tu živoga. Venczel bil je duže vremena strašni i prevejani tolvaj, prava strahota stanovnikov vu zaladskoj, šomogjskoj i bačkoj varmegiji. Mislimo, da ga budu dobro čuvali, dok mu se zreče sud za lepe njegove tolvajske čine!

48 danov prez jela.

Succi, Cecci, Tanner i Merlatti su pokazali, da moreju više tjednov prez hranu preiveti. Vu tom je nje j-den četveronožec imenom „jogász“ preoblaš i pokazal, da još duže zdrži prez jela i prez pila. To je bil pes Császár Ivana gruntaša vu Polgárdu, koj je nesrečno opal v jednu jamu, za pivnicu napravljenu i još nedogotovljenu. Potlam 48 danov našli su pseto vu toj jami čisto zne-moglo i oslabijeno. Nahraniili su ga odmah i za par danov došel je jogász tak k sebi, da denes već s veseljem skače okolo svojega gospodara, hvaleći mu za oslobodjenje od strašne smrti glada.

Strašna mati.

Kružlik Ilka zagledala se je vu Budapeštu v jednoga mladenca, koj je dugo nastojal mladuu do devojicu preibiti. Poznanstvo njihovo urodilo je plodom, za kojega mladenec naskoro nije nikaj znati hotel, kaj više zapustil je svoju Ilku skupa s novorodjenčecom. Nesrečna mlada mati, hotela zakriti svoju sramotu, hitila je novorodjenčec vu Dunav, koje se je taki vtopio. Ali oblast zeznala je za mrzki njeni čin i nesrečna Ilka pri sudu čeka žalostne posledice prepovršane ljubavi.

Samoubojstvo.

Kada se vmori siromašni i v nevolji nalazeći se sdvojeni človek, tomu se nečudimo jeko; navadno velimo: Nevolja naguala ga je vu smrt. Ali kada se vmori človek bogati, vučeni i prestimani, koj treba samo, da želju svoju za ovo ili za ono izreče, već mu sto tina družine i prijateljev na službu stoje, onda se moremo za istinu vu začudjenju pitati: Kaj je zrok samoubojstvu toga človeka? Ali mrtvi nam povedati nemore, a drugi zahman pogadjaju zrok! Ovak pogadjamo zrok samo-

ubojstva najbogatšega našega grofa Viktora Károlyia, koj se je ovih danov v čurgovskom svojem kaštelu v hiži iz lovačke puške strelil. Nikomu nije dužen a ostavl je za sobom imetek vu vrednosti od puno milijunov (vele do 40 milijunov for.) Kaj je anda zrok strahovite smrti tak bogatoga magnaša?

Štatistika.

Bulletin Medical engleski doktorski list donša štatistiku vumirućih vu trideset velikih varoših. Po ovoj vumre izmed 1000 ljudih vu Brüsselu 15, vu Amsterdamu, Haguu i Filadelfiji 16, vu Stockholmu i Balti moreu 17, vu Drezdenu 18, v Beču i Turinu 19, v Berlinu, Nev Jorku i Brooklynu 20, v Parizu 21, v Kristianiji 22, v Petrogradu 23, vu Veneciji 24, v Rotterdanu i Pragu 26, v Münhenu 27, Hamburgu 29, Trstu 30, Kopenhagi 31, Alexandriji 35, v Rimu 37 Madrasu 43, v Kairu 51 a v Budapeštu, Bombaju i Kalkuti 25 ljudih.

Bugarski knez.

Nemislmo Ferdinanda bugarskoga kneza, nego nekakovoga Walter Imbru slagara, komu se je nezdavnja mozg pomešal, ter vezda nesrečni vu toj ideji živi, da je on knez bugarski i da ga strašno Rusi preganjaju, Siročeka komaj su panduri vu špital spravili i to samo tak da su ga za „Njegovu Visost“ nazivali i tvrdili, da ga oni od preganjauja ruskoga osloboditi i sigurnoga včiniti žele, da Rusi do njega nedođu ter mu nenaškode.

Pet ljudih vmoril.

Vu Srbski — Klarisz došel je ovih danov doma jeden zločinec, koj je 15 let vu Ilovi v reštu sedel ar je vmoril svoju mater. Došavši doma, odišel je k obć. sudcu ter na njega iz revolvera nameril nu njega nije pogodil, nego njegovu ženu, koja je taki mrtva opala. Zatim odbezal je k notariušu, tu je vubil pisara, po tom bešal je prama domu a po putu strelil je još dva človeka do smrti, doma pak vubil je još svoju vlastitu ženu. Potlam groznoga toga čina pobegle je i još ga danas nisu nigde našli.

Ženski načelnik.

Vu Ameriki imaju varoš svoje načelnike, kaj je to toliko, kak po priliki naši varoški sudci (v biró) Iz Nev Jorka čitamo glas, da su vu varošu Oskaloosu nezdavnja jednu žensku zebrali za varoškoga načelnika. Purgari toga varoša zebrali su si izvan toga još više ženskih osobah za varoške zastupike i prisežnike. — Zeljni smo znati, nebudu li ovu peldu i naši evropejci nasledovali.

Nesreća na željeznici.

Petoga ovoga meseca porušil se je željeznički most na potoku Jovi vu Ameriki pod vlakom, koj je išel iz Nev Jorka vu Hampton. Moremo si misliti žalostnu smrt putnikov, koji su na tom vlaku bili!

Praharnica v zrak odišla.

Na grčkom otoku Santa-Maura je bila praharnica, vu kojoj se je ovjekoj dan jedna patrona vužgala. Po njoj vužgal se je ves prah vu tom turnu, koj je vu jeden hip strahovitom eksplozijom vu zrak odletel. Više lju dih našlo je tu smrt a nastavši oženj vužgal je hiže, koje su nezdaleko bile na broju do trideset.

Strela i prelom oblaka.

Šestoga o. m. počelo je vu našem glavnom varošu od večer grmeti i dežljiti. Okolo šeste vure spustil se je dežđj kak iz čebra i za kratki čas se je nad Bulepeštom zlejal,

da su sve vulice, sva nižeša mesta i pivnice za par časov s vodom napunjene bile. Buduć nije voda dosta naglo odteći mogla, s toga počiniila je po varošu jako mnogo kvara. Kanali i pivnice vngose su se zaruhnule i vngopohižtva i gospodarstvenih spravah na nikaj je došlo.

Žalosten glas.

Urednika naših novin je velika žalost dostigla. 9-ga o. m. mu je vumrl pol drugo letah stari Tibor zvani sin. Maloga Tibora su 10-ga o. m. pokopali. Dober Medjimurec bi bil zrasel s njega, ako nebi tak rano vumrl. Žalost roditeljah je jako velika. — Naj pođiva mali anđjel vu miru!

CENA ŽITKA

Kuruza 6.15—, Pšenica 6.90 Hrz 5.20—5.60
Ječmen 5.—6. Zob 5.20—

LOTTERIJA.

Bešt . 8 apriluša 1888.

82. 55. 66. 41. 43.

Odgovorni urednik;

MARGITAI JOZSEF

Hirdetések.

4116. [1887. tkkvi sz.

Arverést hirdelményt kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Robb József m.-szerdahelyi és Turk Ferenc czelniczai lakos végrehajtónak Tislaricz Ilona férj. Domjanics Istváné végrehajtást szennvedő elleni 145 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék, (a csáktornyai kir. járásbírószág területén lévő, a IV. hegykerületi 217 tk. 405. hrsz. a. 316 ftra, — 446. hrsz. a. 1121 frt és 455. hrsz. a. 107 ftra becsült egész ingatlanokra a végreh. törv. 156. § a értelmében az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

az 1888. évi május hó 5-ik napján

d. e. 10 órakor

a IV. hegykerületi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékokoz tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 31 frt 60 krt, 112 frt 10 krt és 10 frt 70 krt késszépénben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánátpénznek a bírószágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyaún, 1887. évi december hó 9-ik napján.

A csáktornyai kir. járásbírószág, mint telekkönyvi hatóság.

Arverést hirdetményt kivonat

A csáktornyai kir. járásbíróság mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zalamegye összesített árvtára végrehajtónak Kozjak István végrehajtást szenvedő elleni 155 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. járásbíróság) területén lévő a szávkavaszai 68 telejkönyvben 59 hrsz. a. 106 frtra becsült egész ingatlanra; a szávkavaszai 68. tk. 174. hrsz. a. 490 frtra becsült egész ingatlanra a szávkavaszai 12. tk. 12/b. hrsz. a. felére 483 ft. 81/a. hrsz. a. felére 50 ft. 92. hrsz. a. felére 195 ft. 113/b. hrsz. a. felére 202 ft. 134/a. hrsz. a. felére 155 ft. 136/a. hrsz. a. felére 133 ft. 167/b. hrsz. a. felére 76 ft. 176/a. hrsz. a. felére 46 ft. 195/a. hrsz. a. felére 38 ft. 235/a. hrsz. a. felére 106 ft. becsértékben az arverést ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1888. évi április hó 19-ik napján d. e. 10 órakor

a szávkavaszai bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 10 ft 60 kr. 49 ft. 48 ft 30 kr. 5 ft 90 kr. 19 ft 50 kr. 20 ft 20 kr. 15 ft 50 kr. 13 ft 30 kr. 7 ft 60 kr. 4 ft 60 kr. 3 ft 80 kr. 10 ft 60 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, azagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan 1887. évi november hó 28-ik napján.

A csáktornyai kir. járásbíróóság mint tkkvi hatóság. 662 1-1

Arverést hirdetményt kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróóság mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zalamegye összesített árvtára végrehajtónak Jambrovics Iván badlicsáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 26 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék a csáktornyai kir. járásbíróóság területén lévő a II-ik hegykerületi 399. tk. 111. hrsz. a. 30 frtra becsült ingatlanra Nemes Ferenc pernyáki lakos késedelmes vevő ellen elrendeltetik az árverést ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan

az 1888. évi április hó 20-ik napján d. e. 10 órakor.

a II-ik hegykerületi bíróságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 3 frtot készpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan 1887. évi november hó 28. napján. A csáktornyai kir. bíróóság mint telegkönyvi hatóság. 663 1-1

Arverést hirdetményt kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróóság, mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Za-

lamegye összesített árvtára végrehajtónak Horváth Lukács végrehajtást szenvedő elleni 9 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék, (a csáktornyai kir. járásbíróóság) területén lévő beliczei 86. sz. tjkvben 67. hrsz. a. 1/2 részére 197 ft, 245 hrsz. a. 1/2 részére 60 ft, 287. hrsz. a. 1/2 részére 47 ft, 345. hrsz. a. 1/2 részére 27 ft, 585. hrsz. a. 1/2 részére 87 ft, 597. hrsz. a. 1/2 részére 42 ft, 781. hrsz. a. 1/2 részére 23 ft 812. hrsz. a. 1/2 részére 12 ft, 890. hrsz. a. 1/2 részére 18 ft, 915. hrsz. a. 1/2 részére 114 ft, 952. hrsz. a. 1/2 részére 0 ft, 975. hrsz. a. 1/2 részére 44 ft, 995. hrsz. a. 1/2 részére 70 ft értékben az árverést ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

az 1888. évi április hó 16-ik napján d. e. 10 órakor

a beliczei községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 19 ft 70 kr. 6 ft 60 kr, 4 ft 70 kr, 2 ft 70 kr, 8 ft 70 kr, 4 ft 20 kr, 2 ft 30 kr, 1 ft 20 kr, 1 ft 80 kr, 11 ft 40 kr, 2 ft 40 kr és 7 ft 40 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornyan, 1887. évi november hó 28-ik napján.

A csáktornyai kir. járásbíróóság, mint telegkönyvi hatóság. 664 1-1

UJ!

Szabadalmazott szeges gözcséplőgép

3 1/2 és 4 lóerejű

— fa-, szén-, vagy szalmafűtésű gőzmozdonyok számára, —

10 órai munkaképesség 4500-6000 kéve, teljesen tisztán elcséplve és osztályozva

sokkal csekélyebb szükséglet hajtóerő és fűtőanyagban, tetemesen nagyobb és jobb munkaképesség, könnyebb szállítás mint a verőléces gépeknél.

Árjegyzékek kívánatra.

Ezen gépeket erős szerkezetben gyártja és gyorsan, valamint előnyösen szállítja

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

első magyar gazdasági gépgyára

BUDAPEST, külső váci út 2. szám. 666 1-5

Az építészeti idény megkezdésével, bátorkodom azon tisztelettel jelentést tenni miszerint raktáromban a legkifűnőbb minőségű

Építészeti-mész, hyprauli-mész, roman-cement,

I° roman-cement,

valódi portmoosi portland-cement, mező és vakolat-gipsz

készletet tartok eredeti gyári árak mellett; továbbá: a helyben újonnan szerkeztett prós rendszer szerint berendezett cement-árú gyárban, kifűnő és valódi portland-cementből lemezeket, természetes, vorós és fekete színben, különféle nagyságban, közönséges és mesterséges márványban zártok; mindennemű építési díszítványokat szállítok, elvállalok cement-építési munkálatokat a m. venezian-terrazzi, granit-, mozaik-padozat, cement-talajzat, vízvezető cement-csatorna, falak szárazzá tétele, vízvezetők helyreállítását, szarvasmarha ábrak sorompók; ábrak-lehűtő-kádak és ciggyűzők elkészítését.

Stejer homokkővet, karait és karrarit-márványt, kelheimi, metzlahi, keramit és karrarit-márvány lapokat, elszigetelő kátrányos lemezeket — különösen előnyösek falak száraz állapotban megtartására — **kőzénkátrányt, asphalt, köfödél pep lapokat, tűzmentes téglákat — keresztágakat, falkapcsokat,** a legjobb minőségű vasból ugyszintén gazdasági gépeket és szerszámokat stb. a legolcsóbb árak mellett szállítok; általában minden az építészeti és építelműbe vágó megrendelések a leggyorsabban és legutányosabban teljesítenek.

Ezenkívül becses tudomására hozom, hogy **tűrmentes tűzta chammotte** kályhákat a legutányosabb árakban folytonos készletben tartok.

SARTORY OSCAR
Nagy Kanizsan.

munka folytatását, egy időre megakasz-
totta. — A nagyon is hib's ószi vetések,
a lóher-, a rét és legelőfűvek növésté, a
beköszöntött néhány napi csendes sürti
eső és néhány napi enyhébb levegő, szem-
mel láthatólag elősegítette. — A tavaszi
vetések csirázó félben vannak. — A marha
egészséges, enyhébb időben a legelőn ten-
gődik.

— Ifjusági lap. Beküldetett a »Hasznos
Mulattató« képes gyermeklap 7-ik füzete, mely
mint a többi füzetek általában, telve van ismer-
ne. ű írótól hasznos olvasmányokkal, szép képek-
kel. Ez ifjusági lap Dolinay Gyula gondos szer-
kesztése mellett, immár 16-ik évfolyamát futja.
A vallás- és közoktatásügyi ministerium több
 ízben ajánlotta a tanuló ifjuság között való ter-
jesztésre és az iskolai könyvtárak számára.
Minden füzethez fél iv melléklet van csatolva.
Előfizetési ára: negyedévre 1 frt, félévre 2 frt.

— Uj aczelredő ajtók. Az ujkor leg-
népszerűbb találmányai közé tartoznak feltétle-
nül az aczelredő ajtók is. Egyik tulajdonságuk,
hogy zajtalanul működnek, de facto arra is al-
kalmazható, hogy zajtalanul nagy reklam nélkül
mindentől meghonosodnak. A legszebb paloták,
egyszerű mezei lakok, elegáns villák, indóházak,
raktárak, őrházak, színházak, gyárak és üzlethe-
lyiségek mindannyian el vannak látva, vagy rövid
idő múlva ily redőajtókkal láttatnak el. Hogy va-
lamely tárgy általában s majdnem minden
feldicsérés nélkül meghonosodik és közzé válik,
egyszerűen azzal magyarázható meg, hogy e ta-
lálmány azokhoz sorolandó, melyekben az az
előtt létezettnek valóságos javításához szükséges
minden feltétel bennfoglaltatik.

Feltalálók és találmányok valóban bőven
vannak. A szabadalmi irodák bárkinék, aki sza-
badalmat óhajt és díjait lefizeti, kieszközlik a
kívánt privilegiumot, azt gondolván magukban:
»Te szegény bolond!« ily haszontalan tárgyat
szabadalmaztatsz és még fizetsz érte szabadalmi
illetékeket. De a feltaláló, találmányát ép oly
szemekkel nézi, mint egy anya, ki csül gyerme-
két a világon a legszebbnek tartja. Csak ha ta-
lálmánya már használatba kerül és kitűnik,
hogy gepe, melylyel például térszánt akar készí-
teni, rántott levest főz, akkor oda minden illuzió.
Másként van ez oly találmányoknál, amelyek
tényleges értékek, az egész világ részére értek-
kel birnak. Ily találmányok nemcsak hogy igen
célzesszerűnek bizonyulnak, de gyakran azt is
konstatálhatni, hogy a találmányv oly célokra
is szolgál, amelyekre a feltaláló nem is gondolt.

És ez így van az aczelredő-ajtóknál is!
Eredetileg a feltaláló egy ajtó kívánt létesíteni,
mely mintegy parancsszóra egy kis tartályban
eltűnik. Azt lehetne gondolni, hogy mint az
ember az uszást a békától, vagy a kormányru-
dat a hallarkótl tanulta el, ugy a redőajtók fel-
találója a csigát leste meg. A redő-ajtó is egész
hosszaban jön ki kis házból, hogy alig hihetni,
miszerint lehetséges, hogy egy oly nagy tárgy ily
kis helyen volt elhelyezve, melybe ismét gyorsan
eltűnik, ha ugy akarjuk, mint a csiga. Ez egy-
szerű és csodálatos rendszer magában is elégse-
ges volna a találmányt híressé tenni, de mint
említettük, újabb előnyök, amelyekre a feltaláló
nem gondolt, még elősegítették ezt. Így például
egy gyenge redőajtó, a hullámos lemez tulajdon-
ságai folytán, melyből a redőajtó el lön készítve,
a tűznek sokkal tovább ellentáll, mint a legvas-
tagabb sima vasajtó. Egy további példa: Egyet-
len betérő sem merészkedik egy redőajtó feltö-

réséhez fogni, inkább bajlódik bármely tömör
vasajtóval, mert itt nyugodtan furhat és fesszítet,
míg a redő-ajec legcsekélyebb érintése által oly
lármát okoz, hogy azonnal elárultatik. Es ha
már a redő-ajtók előre nem látott előnyei oly
nagyok és megbecsülhetetlenek, még inkább
azon tulajdonságai, melyeket a feltaláló éles ál-
mével kidönt és előre számításba vett! A re-
dőajtók ezen hasznos oldalai alig sorolhatók
mind fel. A redőajtók tartósabbak, egyszerűbbek,
szébbek, olcsóbbak mint a fa-, vagy vasból való
egyéb ajtók. Alig szükségének tért, tehát nem
foglalnak el helyet. Minden nagy ógban elkészít-
hetők, tehát színházi függönyök és választó fa-
lakul is alkalmasak. Egy gyenge személy által
is könnyen fel- és lezárhatók, a e célra fűle-
teknel külön szolgára nincs szükség. A redőajtó
oly egyszerű, hogy bárki minden szakértő nél-
kül felállíthatja. Szóval: a redőajtó oly talá-
lmány, mely tökéletes, melyről tehát teljes joggal
mondható, hogy szegénynek és gazdagnak, vagyis
az egész világnak való, mert hasznos, jó és olcsó.

Az ily aczel-redőajtók legjobb hírű gyárosa
Robiosok Lipót (Bécs, II., Nest-oy Gasse 6.) ki
az ily redőajtókat teljesen felszerelve szállítja,
hogy azokat nem szakértő is megerősítheti és
használatához teheti. E gyárból, mely az 1860.
évben alapított, évenként sok ezer ily ajtó kül-
detik szét a szelörzsa minden irányában. Igen
ajánlatos tehát mindenkinek, különösen pedig
építő-vállalkozóknak, építészeknek, építőlakato-
sok és asztalosoknak a gyártmányt használni.
Közlelbbi felvilágosítást és árlapokat készséggel
küld a fenti gyári czég.

FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JÓZSEF

TECAJ V VU CAROVCU 15. APRILUSA 1888. BROJ 16.

Ürednőka pisarna:
Glavni pij-c, fraterska hiža, živo na kondignociji. — S ürednőkom moči je svaki dan goroviti med 1 i 12 curum. — Sve pošiljke titudo se zadržaja novih, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa ürednőka vu Cakovec.
Izdateljstvo:
Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznanje pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplata cena je:
Na celo leto . . . . . 4 frt
Na pol leta . . . . . 2 frt
Na četvert leta . . . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznanje se poleg pogodbe i fal računaju.

na horvatskom i magiarskom jeziku iziazeći družveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagaćuega činovničkoga društva „Čakovečke šparksse“, „Medjimurske šparksse“, „Dolnje-Medjimurske šparksse“, i „Podpomagaćuega društva“ „Gorjce-Medjimurskoga kulturnoga društva“

Nekaj iz pravie orsaga.

Preki sud. (Statarium. Standrecht.) To je takov izvanredni sud kojega more minister nutarnjih poslov na molbu varmegijije dopustiti i to samo na nekoje vreme Preki sud zadobi varmegijija, ako se vnogo ubojstva, kradje i vužiganja događa, i ako je osobna sigurnost vu pogibelj postavljena. Dopušćnje za preki sud preglasi se po celoj varmegijiji, a poslje preglasjenja ako tko takovoga zločina učinio, koj pred preki sud spada, i ako krivica vloviju: preki sud se taki skup zezove Preki sud sastoji iz dotičnoga sudbenoga stola, zatim ima jedna predsednica, četiri sudce za glasovanje, k ovim spada još'e bilježnik i jeden član za izpun ivanje glasovanja. Tužitelj je kralj fiškuš; obtuženik si more izabrati fiškala koj ga brani, a ako si ga sam neizbere, onda mu službenoga fiškala postaviju Zločina odmah pred preki sud postaviju; sudi se javno. Za odsudjenje potrebno je, da zločinac sam pripozna svoju krivnju, ili pak moraju dva istinski svedoci pod prisegom zasvedočiti. Ako se krivnja obtuženoga za osem dni neposvedoči i nedokaže; onda se cela stvar preda redovitomu sudu; ako se dokaže, da obtuženije nije kriv, onda ga taki otpustiju. Ako pak se krivnja dokaže, onda zločinca odsudiju i to najvišeput na smrt. K smrtnoj odsudi potrebni su barem četiri

glasi ili votumi. Ako ne glasu u četiri na smrt, onda obtuženika na rešt odsudiju. Isto tak odsudiju zločina vu rešt, ako je učinjeni zločin takov, da nezaluzuje smrt. Proti smrtnoj obsudi nije već moči appellirati. Smrtno odsudu proglasiju i za tri vure posle proglasjenja usmrtiju zločinca, Ako je zločinac odsudjen vu rešt, onda more tak obtuženik i tužitelj t. j. fiškuš appellirati, ali samo za toga, dok je preki sud još'e skupa daklem dok se člani još'e nisu razišli.

Iz pod prekoga suda izuzimaju se oni obtuženi, koji još'e nisu 20 letahstari, koji nisu pri pravi pameti, koji pripaznju svojeja zločina, sami se pri sudu prijaviuju i prijaviuju takaj one, koji su pri zločinu na pomoć bili.

Iz povesti magjarske.

Lajoš imenoval je Tomory Pavla nadbiškupa za glavnoga vojskovodju, koj je to i na se vzel, ali samo za toga dok Szapolyai János dojde iz Erdelja. Szapolyai je iz s 14 jezer soldatov i prosil je kralja da se predi naj ne zapu ća vu bitku, dok on ne dojde. Na putu bil je takaj i Fran gepan s 15 jezer soldatov. Ali plemenitisi nisu šteli čekati i nestrpljivo su šili, da bi nje kralj vu boj peljal, kaj se je i pripetilo 29. augusta 1526 leta.

Lepi, tihi, topli letni den je bil. Nedjednaka borba bila je na moha'kom polju. Kralj je već naprvo ćutil pogibelj; kad su mu taborsku ćaku na glavu deli, pobledele je vu licu. Varadski bi-kup Perényi Ferencz rekel je kralju: denešnjega dneva bude 20 jezer mrtvih magjarov sazname-novalo. Tak je i bilo. Batori István vodil je zatim kralja okolo cele vojske i govori: Evo med nami je kralj! pripraven je s nami vumreti za domovinu.

Bitka započela se je po poldan ob tretji vuri i trpela je komaj 1 1/2 vure. Magjari su kak strela hrupili med turke, nakaj je 400 štukov i vnogo jezer turških puškah smrt zavadalo magjarom. Kada se je dim raziel, nije već bilo videti magjarskoga logora. Magjarski šeregi bili su čisto pobiti. Vumrlo je sedem velikih popov, i vnogo jezer plemenitašov. Koj je živ ostal, bežal je kam je mogel, a na to počel je i jaki deždž iti.

Med begunci bil je takaj i kralj Lajoš, koj je došel s konjem do Čele zvanoga potoka, i hotel je prek skočiti; ali breg kraj potoka bil je visok, konj je nuter opal vu močvaru a kralj pod njega i kralj se je vtopil.

Szulejman je zatim slobodno pustošil po orsagu. Nije bilo nikoga, koj bi ga vu tom preprečit Ljudi su se med brege skrivali. Vu ovo vreme, se je pripetilo, da se

je okolo brega Verteša do 20 jezer ljudih skrilo; ovdí su sí šance nakopali i sve okolo su kola nametali. Ali turčini su je i ovdí našli i na nje su vudrili. Koga su vlovili njega su zaklali, koj je mogel on je pobegel. Med ovimi bil je i Dobozy Mihály, koj si je svoju tuvarušicu polek sebe na konja posadil i poel je bežati, a turčini za njim. Konj je dugo bežal, ali pod dvojm terhom ga je snaga ostavila i doli je opal. Dobozy je dakle svoju ženu na njezinu prošnju da nebi vu turske ruke dospela, s sabljom prepričil a on poel se je s turčini boriti i vu borbi su ga vmorili.

Kad je Szulejman već sve porobil kaj je samo mogel porobiti i vu Konstantinopolj poslal, onda se je nazad povrnul vu domovinu Turčini poklali su do dve sto jezer magjarov, a vnoغو su jih kakti robe s sobom odpeljali.

Zato se od Mohača more reći: „Zalostno ti mesto, koliko si zla zrokuvalo!“

Iz prostosti Medjtmurja.

XIV.

Sveti Gjurj — Sobotica
Po biljškaj jednoga pavlina leta 1750.

Iđudi od Vidovca prama zapadu, za poldrugu vuru dojdemo vu Sv. Gjurj. Ova obćina nalazi se med grnjem i trnjem čisto na potoku Sratka zvanom, negda su ju za Turince zvali.

Pred 22 letmi porušil je plebanoa Suharić Marko ovdí nalazeću se drvenu cirkvu i podigel joj je zidane stene. K fari spadaju Hodošan, Palinovec Goričan, Turčiće, Dvorisće i Dol-Pustakovec. Vu Goričanu nahadja se jako stara kapelica sv. Lénarda. Spomenka je vredna obćina Sobotica od ovud jednu vuru daleko lezeća, gde se nalazi dober farov i jako stara cirkva. Veli se, da je sanctuarium ove cirkve od samoga sečenoga kamena na pravljen a iz vana na okolo s malimi stupi nacifran. Samo je to škoda, da ova cirkva -- kak se pripoveda sve dalje v zemlju vrepada, kaj je znamenje, da su ju na moćvarnom mestu zazidali. Pri ulazu ove cirkve nahadja se pod kurošom na desnoj strani jako lepa kapelica Bl. Dev. Marije sa vnoغو malarijah.

Faru ravna već od jedno 14 let Senjan Tomaš spušćolski vel. notariuš, koj je rođen vu Koprivnici, drugač pak vučen i obljubljen. Sim spada u: Stefanec, Ivanovec, Gor. Vidovec, Vularia, Orohovica, Podbrešt, Benkovec, Jurčevac, Strelec i Drazimorac. Vu Vidovcu je drvena cirkva sv. Vinčeka. Fara sobotička ima još jednu drugu cirkvu, koja stoji polek drumu vodećega iz Nedelišća vu Prelog. Ovu vele, da je podigel 1706 leta Spolgarich Mikleč zemelski gospodin stannjući vu Polbreštu. Ovu su cirkvu zla vremena upustošila, nu žena Spolgaricha Kudeli Anna opet ju je na novo podigla 1710 leta. Cirkva ova posvećena je Sv. Križu a k njoj hodi je pobožni narod vu velikom broju na prošćenje ter svojimi darimi bogato nadaroval. Buduć pak cirkva stoji na grofovom gruntu, zafo su grofovi činovníki nadošle dare sami pobirali. Buduć pak ovi k uzdržavanju drvene ove cirkve nikaj dali nisu, to je plebanoš zaposil gospodstvinju, da ovu cirkvu pod oblast faru odpusti a njene dohodke plebanoaš pređa. Onda njia grofica posluhnuła je prošnju, a verda je plebanoš cirkvu takit prepravil i vu gotičkom štilu na novo zidati dal.

Nad sanctuariumom dal je napisati sledeći počelni nadpis:

SI DESERTA FUIT NOVITER
PIETATE RESURGIT
DEVOTI POPULI CUPIENTIS
GAUDIA POLLI.

Znamenito je još to, da se vu monštraciji ove cirkve zaprt čuva jeden mali del Kristuševoga križa kak relikvija a vu vremena svetčana postavlja se pobožnomu narodu na pregledanje za pobu ljuvanje pobožnosti

Pivar.

Priredil Glad Ferenc

(Dalje.)

Takov je život človečanski! Nigde se gurnosti . . . Legneš si na večer vu mehku svoju postelju, a neznaš hoće li se v jutro vu njoj prebuditi, k k i Hornjičekova pelda pokazuje.

Medtemtoga i noć je s tamnom svojom kaprenom pokrila zemlju . . . tam gde koja zuatičejna zvezdca nalukava črez razdrtu kolibicu, drugač je sve tiho i mirno.

Vu glibokoj ovoj tšini, vu pustom ovom mraku se je počinio Vendelinu, kak da bi negdo ili nekaj poleg njega nemečki se razgovaralo razgovetno je čul: kvak, kvak, frak! . . . To mora biti duh! . . . opet kvak, kvak, frak!

Bože pomози, ali bum prav zapital: Jako se mučiš duša moja?

Vse je nemo, i samo se čuju glasi: kvak, kvak, frak! Vendelin ves zburkan podstupil se je s rukom dosegnuti proti onomu mestu odkud su glasi dohadjali, da sezna kaj li je, kak li je

Brh! nekaj se je hladnoga znekuulo pod rukom — hladno je kak žaba.

Gospou Vendelin nije mogel pogonuti. Nego gda se je mistični duh i opet pojavil svojom ga je kapom pokrli misleći: budim ja vie zutra ga pogledal! Zatim je pojel polovicu od kruha, drugu polovicu si je del pod glavu namesto vanjkušia i po tulihki težkočah je mirno zaspal. Čutil je dođuše vsaki čas, kak da bi ga za lasi natezali i nos mu kušurali, ali gda človek spi za takve malenkosti niti nemara.

Pred zorjum su ga strašna pojavljenja znemirivala. Činilo mu se je najme da je vu jednom velikom muzeju, gde su vsakojački nadeti pisani vrangi, pelikani, čplje, krmpačii, opice, pesijaneki, vodeni angeli i druge nature kuriosa-med njimi i do dva tri na dimu osušeni kritiki-da su na klna viseli.

Ali jaj i pomagaj! Vu jednoj flaši videl je sedeti g. Vendelina vu svojem reketcu i pisanih papučah. Vikal bi na pomoć ali nesme, ar bi mu taki špiritus vu vusta i ell Htal se je i kopital nebi li se kakgod oslobodil. Na koncu vu velikom zvojeuju sjedujenimi silami vupl je glavu vu mehker koj je bil na flaši zvezani i — prehitel kolibu.

Ahau, hau, ha! rekel je zvojavu. Ipak je dobro da se nisam dal. Ali sanv zato i zasluil da se najetem. Nu glej glej, kam je kruh prepal? neima mu ni traga i samo drobitnje je pokazivalo mesto gde je bil . . . Poljski stakori pozobali su kruh iz pod Vendelinove glave.

Auda prez kruha da zobljem šunku? Zalostno je javkai pivar. Još bi i mogel zbetežati.

Nego providnost se već pobrinula da je Hornjiček ne zbetežal; ar gda je šunku izkal nije nju nigdi našel.

Štrašne su ga misli pograbile za mozek. Tabas! zaviknul je, Tabas se neoglasi, nego sedeč pred kolibom i držeč med prvimi nogami ostanjke neverne šunke nasladjuval se je žnjom.

Tak na nikaj spraviljen zaviknul je, prepal sam! i vu sčvojeuju opal je na zad, preklel je den i vuru gla se je na svet porodil. Ovak je hranil verou Hanzek gospodara

svoga kak kavran Ilijaša proroka. Ovak su mu stakori kruha a Tabas šunku pozobali, i tak je pivar prekel svoj i svojega Tabasa porodjenja čas.

Na sreću okol poldneva dovedla je sreda vernoga kavrana s novom hranom, ar drugač bi siromak Vendelin sam sebe pozobal.

Oduesi Tabasa i donesi mi mačku, ar mi se misli pod glavom koliju a Tabas je je pak šunku pojel . . . A kaj je s buarari?

Bog zna gde su već vezda! . . .

A Evica?

Nisu ju odnesli Žalostno zdehne Hanzek. Nego je ljuta i grmi kakti črni oblaki vu ljetu. Išće vas povsudu, misljeći da ste se gde okolo kojega stanja skrili i puno vam obećuje kojekaj ako vas najde.

Eto ti vruga v torbi, mislil si je gospon Vendelin . . . Dospel sam med dva ognje S jedne strani me cesar Francuzki a s druge strani me žena išće. On me bude del vu špiritus, ona pak vzeleže.

Nego se dobro čuvajte gospone. Grozni je neprijatelj već blizu vas. Strašen i krvoločan je to narod . . . S čerlenim prahom strelja. Neoprašća niti nerodjenomu detetu. Človeka za dva mlada dreva svezu t. j. jednu nogu za jedno, drugo nogu za drugo zavijeno drevo, pak onda zavijeno drevo razpuste, a človek se na dve strani razčehne!

Ale jaj!

Zene pak pove u paromice za lasi i vode nje vu Afrku na snjem.

Ti Hanzek, jeli dakto ta Afrika?

Prav bas neznam, ali mora daleko biti.

No pak zakaj pitate?

Samo zato, da bi znal, ako bi Evicu odpeljali, za kuliko bi se vremena mogla nazad povrnuti.

Ali ako mene odpeljaju, pak naj se pri pesijaneki zaljubi vu me, koja pesijanek frajlca. Jaj i pomagaj ona me bude pokrila!

A zlo bi bilo sinek da tebe odnesu, gdo bi mene hranil? Pazi se Hanzek za ime božje!

Tak je Hanzek hranil i batrivel svojega gospodara.

Medtemtoga je već i kuruza cvela. Pod širokim listjem se tikve žute, i škvorci pohodjaju polja.

Vu jutro je imal navadu gospon Hornjiček se prešetati na mali brežanjek od kud se je videlo selo, gledel odovud dimeše se rufange, letenje lastavicah, slušajuć lajanje psuv i zvone i zvon . . . Po poldan si je legel vu kolibi i spal, dok god mu nije sunce zaprlo vrata, ostaveč za sobom ljepi halabučiči svet. Na večer je iz istoga brega gledal miriade bliskujućih se zvezdicah, ognja pastirov; slusal klepetanje marhe i lajanje psuv. I to je vre ljepo bilo. Ali od toga vsaga je još ljepši svetleći mesec ve vu spodobii roga, ve opet vu spodobii sberbnoga dvadesetaka, kaj je za onda jako redko bilo tojest ne mesec, nego sberbni dvadesetak. Nije mogel za dosta Hornjiček ziskavati vu mesecu Davida i njegovu harfu, koju vu prveših vremenih višepet vu svetloj planeti opazil, gda je bil vu jako razsvetljenom stalšu (pijan). Tih vetrić je čisto mehko puhai črez listje kuruzno Ah! Sreća Vendelinova kaj nije melankoličan, ar bi se drugač nebi mogel rešiti kaj nebi bil poeta.

Ali se Hornjiček ljepo zalivalil na toj romantici od dneva do dneva čutil je da mu je reklec prestraneši, da se vse leže na breg popeti more. Več je inato mislil, da bi se mogel dimo povrnuti, ali ga Hanzek navek odgovarjal tvrdeč da je vse debešii.

I tak su prešli dva tjejni prez ikakvog znamenitog dogodjaja, zvnn kaj ga je jeden večer strašna grmljavina plašila; jeden po